

rijksuniversiteit
groningen

faculteit gedrags- en
maatschappijwetenschappen

Expertisecentrum

Gezinnen met meervoudige en complexe problemen

Jaarverslag 2023

Expertisecentrum
Gezinnen met
meervoudige en
complexe problemen

Inhoudsopgave

Inhoud

1	Over het Expertisecentrum Gezinnen met meervoudige en complexe problemen	3
1.1	Leeswijzer	3
2	Terugblik	4
2.1	Onderzoek.....	4
2.1.1	Onderzoekssubsidies.....	4
2.1.2	Publicaties	5
2.1.3	Congressen	6
2.1.4	Samenwerking op onderzoeksgebied.....	7
2.2	Onderwijs.....	9
2.2.1	Scholing	9
2.2.2	Webinars.....	9
2.2.3	Masteronderwijs RUG.....	10
2.2.4	Internationaal onderwijs.....	10
2.2.5	Ontwikkelde producten.....	10
2.3	Advisering	11
2.3.1	Overzicht advieswerk	11
2.4	Netwerk.....	11
2.5	Andere activiteiten.....	12
3	Vooruitblik	13
3.1	Onderzoek.....	13
3.2	Onderwijs.....	13
3.3	Advisering	13
3.4	Netwerk.....	14

1 Over het Expertisecentrum Gezinnen met meervoudige en complexe problemen

Het genereren, bundelen, verspreiden en implementeren van wetenschappelijke en praktijkkennis met betrekking tot gezinnen met meervoudige en complexe problemen zijn de hoofddoelstellingen van het Expertisecentrum Gezinnen met meervoudige en complexe problemen. Daarbij werken wij zowel binnen de faculteit als interfacultair samen met Sociologie, Ruimtelijke Wetenschappen, de Aletta Jacobs School of Public Health en het UMCG (Afdelingen Gezondheidswetenschappen en Eerstelijns geneeskunde en Langdurige zorg).

Gezinnen met meervoudige en complexe problemen zijn gezinnen die zich kenmerken door een opeenstapeling van vaak chronische problemen op zowel sociaal-economisch als psychosociaal gebied die elkaar beïnvloeden en waarbij het gezinnen niet meer lukt deze zelfstandig op te lossen. Eerdere vormen van hulpverlening hebben geen duurzaam effect gehad. Zowel vanuit bestuurlijk als op uitvoeringsniveau is er grote behoefte aan kennis en vaardigheden omtrent deze doelgroep. Er bestaan geen eenvoudige oplossingen. Een brede zienswijze en aanpak zijn belangrijk. De vier pijlers van het Expertisecentrum Gezinnen met meervoudige en complexe problemen zijn daarom: onderzoek, onderwijs, advisering en netwerk.

Onderzoek

Wij voeren in samenwerking met partners (praktijkgericht) onderzoek uit. Het onderzoek gebruiken wij onder meer om vragen over de effectiviteit van interventies, werkzame elementen van interventies en verbetermogelijkheden van de zorg voor gezinnen met meervoudige en complexe problemen te beantwoorden.

Onderwijs

Wij verzorgen lezingen en scholing over gezinnen met meervoudige en complexe problemen voor studenten, professionals, beleidsmakers en andere geïnteresseerden.

Advisering

Wij adviseren bij vragen met betrekking tot beleid, evaluatie en monitoring, kwaliteit van interventies en het inrichten van de zorg voor gezinnen met meervoudige en complexe problemen binnen gemeenten en/of organisaties.

Netwerk

Wij bundelen initiatieven en projecten van onderzoeksinstituten, praktijkinstellingen en gemeenten. Samenbrengen en verbinden van mensen en projecten die betrokken zijn bij gezinnen met meervoudige en complexe problemen is ons motto. Wij beschikken over een groot regionaal, nationaal en internationaal netwerk en stellen dit graag ter beschikking.

1.1 Leeswijzer

In dit document vindt u allereerst een terugblik op de activiteiten die we in 2023 hebben ontplooid. Aansluitend zetten we onze visie op de toekomst neer. Zowel de terugblik als de vooruitblik doen we aan de hand van de eerdergenoemde vier pijlers van het Expertisecentrum Gezinnen met meervoudige en complexe problemen.

2 Terugblik

2.1 Onderzoek

We hebben talrijke onderzoeksactiviteiten uitgevoerd en geven hieronder een overzicht van verworven onderzoekssubsidies, publicaties, presentaties en samenwerkingsvormen op onderzoeksgebied.

2.1.1 Onderzoekssubsidies

Vanuit het Expertisecentrum Gezinnen met meervoudige en complexe problemen hebben we verschillende onderzoekssubsidies aangevraagd en verkregen. In het kader van deze onderzoekssubsidies werken wij met diverse instellingen en kennisinstituten samen.

Visscher, L. (hoofdaanvrager); Knot-Dickscheit, J. (medeaanvrager): Subsidie van ZonMw vanuit het programma ‘Wat werkt voor de Jeugd – Onderzoek naar kernelementen van interventies in de jeugdsector’. Titel: Werkzame elementen van interventies voor gezinnen met meervoudige en complexe problemen. Looptijd: 2024-2026. €240.000 (toegekend).

Visscher, L. (hoofdaanvrager); Knot-Dickscheit, J. (medeaanvrager): Aanvraag subsidie bij het Jeugdexpertisenetwerk Noord-Nederland voor het project ‘Succesvol samenwerken met het sociaal netwerk van gezinnen met meervoudige en complexe problemen. In samenwerking met Community Support, de Kenniswerkplaats Jeugd Friesland en C4Youth (aanvraag, verkennende fase).

Visscher, L. (hoofdaanvrager); Knot-Dickscheit, J. (medeaanvrager): Aanvraag subsidie bij het Jeugdexpertisenetwerk Noord-Nederland voor het project ‘Succesvol samenwerken met jeugdigen in de hulp aan gezinnen met meervoudige en complexe problemen’. In samenwerking met Zorgbelang Groningen (aanvraag, verkennende fase).

Kenniswerkplaats Jeugd Friesland; Knot-Dickscheit, J. (medeaanvrager): Samen op weg naar een gedragen Verklarende Analyse: kennis meer toepasbaar maken voor de praktijk. Programma Kenniswerkplaatsen Jeugd. Subsidieronde VIMP Kenniswerkplaatsen Jeugd: €41.974,-

Van Assen, A. (medeaanvrager): Consortiumaanvraag NRO – onderwijszorgarrangementen. NRO programmaraad Onderwijszorgarrangementen. Hoofdaanvrager: Anne van Hoogmoed (Radboud Universiteit), medeaanvragers prof. Evelyn Kroesbergen (Radboud Universiteit), Ron Scholte (Radboud universiteit), Mathijs Vervloed (Radboud Universiteit), Alexander Minnaert (Rijksuniversiteit Groningen), Ditte Lockhorst (Oberon), Marjolein Bomhof (Oberon), Sanne de Vries (Oberon), Maarten Batterink (Significant), Annemarijn Oosterenk (Significant).

Van Assen, A. (hoofdaanvrager): Vooraanvraag NRO – Kennis voor Onderwijs van de Toekomst. Project Improving educational opportunities of children growing up in families experiencing complex and multiple problems.

Van Assen, A. (hoofdaanvrager); Visscher, L. & Knot-Dickscheit, J. (medeaanvragers): MDFT bij conflictscheiding. Ik heb als hoofdaanvrager een onderzoek ingediend om te onderzoeken in hoeverre de interventie MDFT kan worden ingezet bij conflictscheiding en na te gaan of er aanpassingen nodig zijn om de interventie op deze doelgroep te laten aansluiten. [niet gehonoreerd]

2.1.2 Publicaties

Daarnaast hebben we over het onderwerp gezinnen met meervoudige en complexe problemen zowel nationaal als internationaal gepubliceerd:

Visscher, L., Evenboer, K.E., Reijneveld, S.A., Scholte, R.H.J., & **Jansen, D.E.M.C.** (2023). Gezinnen met meervoudige en complexe problemen: Wat werkt, voor wie en hoe komt dat? *Kind & Adolescent Praktijk*, 3.

Hornýák, F., **Visscher, L.**, Delsing, M.J.M.H., Evenboer, K.E., Scholte, R.H.J., Reijneveld, S. A., & **Jansen, D.E.M.C.** (2023). Improving interventions for families with multiple problems: Identifying elements that predict improvement. *Children and Youth Services Review*, 155, 107274.

Visscher, L., Beltman, D., van Os, C., **Knot-Dickscheit, J.**, & Zijlstra, E. (2023). *Advisering en besluitvorming over de toekenning van jeugdhulp in de Gemeente Groningen*. Groningen: Rijksuniversiteit Groningen.

Barth, R.P., **Zeinstra, L.T.**, Lee, B.R., & Harder, A.T. (2023). Shared family care: Out-of-home programs for serving parents and children together. *Residential Treatment for Children & Youth*. <https://doi.org/10.1080/0886571X.2023.2202889>.

Barth, R.P., **Zeinstra, L.**, Lee, B.R., Harder, A.T. (2023). Shared family care: Out-of-home care programs for serving parents and children together. *Residential Treatment For Children& Youth*, 41(1), 24-46. <https://doi.org/10.1080/0886571X.2023.2202889>

Visscher, L., & Holwerda, A. (2023). [De kracht van samenwerken met mensen om je heen](#). Gepubliceerd op het Platform Vakmanschap. [VL(1)]

Kiernan, C., Dijk, H., & **Jansen, D.** (2023). Jeugdzorggebruik in de Noordelijke Provincies: Een exploratieve studie naar verklaringen van gemeenten voor verschil in jeugdzorggebruik. Rijksuniversiteit Groningen.

Dijkstra, C. I., Dalmijn, E. W., Bolt, S. H., Groenhof, F., Peters, L. L., & **Jansen, D.E.M.C.** (2023). Women with unwanted pregnancies, their psychosocial problems, and contraceptive use in primary care in Northern Netherlands: insights from a primary care registry database. *Family practice*, Article cmado36. Advance online publication. <https://doi.org/10.1093/fampra/cmado36>

Peters, L.L., Groen, H., Sijtsma, A., **Jansen, D.**, & Hoek, A. (2023). Women of reproductive age living in the North of the Netherlands: Lifelines Reproductive Origins of Adult Health and Disease (Lifelines-ROAHD) cohort. *BMJ Open*, 13, Article eo63890. <https://doi.org/10.1136/bmjopen-2022-063890>

Van Assen, A., Post, W., Grietens, H., & **Knot-Dickscheit, J.** (2023). Child and Youth Coaching in families experiencing complex and multiple problems: A longitudinal evaluation study. *Child and Family Social Work*, 28(2), 321-336.
<https://doi.org/10.1111/cfs.12964>

Tausendfreund, T. & **Knot-Dickscheit, J.** (2023). Hilfen für Familien mit multiplen und chronischen Problemen im Kinderschutz. Reihe: Besondere Fallgruppen und Psychohygiene. Band 3. München: DJI.
<https://www.dji.de/veroeffentlichungen/literatursuche/detailansicht/literatur/34296-hilfen-fuer-familien-mit-multiplen-und-chronischen-problemen-im-kinderschutz.html>

Under review:

Zeinstra, L.T., Huyghen, A.M.N., Harder, A.T., Post, W.J., Wanders-Mulder, F., & **Knot-Dickscheit, J.** (2023). Problems and protective factors in families experiencing complex and multiple problems: An exploratory case-file study [Problemen en beschermende factoren in gezinnen met complexe en meervoudige problemen: Een verkennend dossieronderzoek] [Manuscript ingediend voor publicatie].

Zeinstra, L.T., Huyghen, A.M.N., Harder, A.T., Post, W.J., Wanders-Mulder, F., & **Knot-Dickscheit, J.** (2023). Kenmerken van gezinnen verwezen naar de klinische en trauma-georiënteerde gezinsbehandeling KINGS. *Jeugd in Ontwikkeling (under review)*.

Visscher, L., Holwerda, A., van Eijk, L.M., Labun, A., Evenboer, K.E., & **Knot-Dickscheit, J.** (2023). Succesvol(ler) samenwerken met het sociaal netwerk van gezinnen met meervoudige en complexe problemen. *Jeugd in Ontwikkeling (under review)*.

Geaccepteerd voor publicatie:

Ploeg, C., Scholts, H., **Zeinstra, L.**, & Wanders, F. (2023). EMDR in een klinische setting. KINGS: Kind IN Gezond Systeem. In R. Beer & C. de Roos (Red.), *Handboek EMDR bij kinderen en jongere (Gereviseerde editie)*.

2.1.3 Congressen

Vanuit het Expertisecentrum Gezinnen met meervoudige en complexe problemen verzorgen we lezingen op (inter)nationale congressen over gezinnen met meervoudige en complexe problemen.

Knot-Dickscheit, J. & Tausendfreund, T. (2023). Ein Niederländisches Modell und Praxisbeispiel. Zusammen1Plan – Digitale Plattform zur Hilfestellung. [A Dutch model and practical example. Together1Plan - Digital platform for care organisin]. Interfall-Konferenz, 'Case Management als Methode zur gelingenden Zusammenarbeit', 16 March 2023, Switzerland, Zurich, Online.

Knot-Dickscheit, J. (2023): Maatwerk leveren in de hulpverlening aan gezinnen met meervoudige en complexe problemen. [Providing tailored care to families with multiple and complex problems.]. 'ECB congres Gezinnen met meervoudige en complexe problemen - editie 2023', 6 april 2023, Nederland, Eindhoven, Hotel Pullman Eindhoven Cocagne.

Van Assen, A.: Presentatie Kinder- en Jeugdcoaching landelijke dag Leger des Heils. november 2023, Nederland, Lunteren.

Van Assen, A: Presentatie EUSARF - Equity in the provision and effectiveness of intensive family interventions – Outcomes of a dual key worker approach for children growing up in families experiencing complex and multiple problems. September 2023, Engeland, Brighton.

Visscher, L., (2023). *Successful collaboration with the social network of families with multiple and complex problems.* Presentatie binnen het symposium 'Equity in the provision and effectiveness of intensive family interventions' tijdens EUSARF 2023.

Visscher, L., Holwerda, A., de Vries, K., (2023). *Samenwerken met het sociaal netwerk van gezinnen met meervoudige en complexe problemen.* Workshop tijdens Jeugd in Onderzoek 2023.

Visscher, L., (2023). *Samenwerken met het sociaal netwerk van gezinnen: Wat weten we al & wat vinden jongeren en ouders zélf belangrijk?* Presentatie tijdens de boeklancering van Community Support, juni 2023.

Visscher, L., (2023). *Samenwerken met het sociaal netwerk: Waarom is het belangrijk en wat weten we al?* Presentatie tijdens het eerste congres Netwerkversterkend Werken van de Gemeente Groningen, juni 2023.

Visscher, L., (2023). Panelbijdrage tijdens het tweede congres Netwerkversterkend Werken van de Gemeente Groningen, december 2023.

Visscher, L., & Nijhof, K. (2023). *Kleinschalig werken in de jeugdhulp: Wat weten we al en welke uitdagingen zijn er?* Presentatie tijdens de landelijke conferentie Kleinschaligheid, juni 2023.

2.1.4 Samenwerking op onderzoeksgebied

We voeren met diverse partijen onderzoeksprojecten uit en geven hier enkele voorbeelden van:

In samenwerking met de Beweging van O, Radboud Universiteit Nijmegen, Praktikon en GGz-instelling Molendrift heeft het Expertisecentrum Gezinnen met meervoudige en complexe problemen subsidie verkregen van het Fonds Welzijnswerk om de Verklarende Analyse te implementeren en te onderzoeken. Daarnaast is Angela Luteijn van de Radboud Universiteit Nijmegen begonnen met haar promotieonderzoek over de Verklarende Analyse. Zij wordt begeleid door prof. dr. Ron Scholte en prof. dr. Paul van der Heijden (promotoren, Radboud Universiteit), dr. Jana Knot-Dickscheit (co-promotor, Rijksuniversiteit Groningen) en dr. Stijn Deckers (dagelijks begeleider, Radboud Universiteit).

Het onderzoek van het consortium Zware Opvoedproblemen en Gezinnen met Meervoudige en Complexe Problemen (ZOP&GMCP) heeft kennis opgeleverd over werkzame elementen in de hulp aan ZOP&GMCP. Het blijkt echter dat professionals het lastig vinden om deze kennis te vertalen naar hun eigen handelen. Vragen die leven zijn: Hoe bouw je samen met het gezin een ondersteunend sociaal netwerk op en hoe betrek je het bestaande netwerk bij

de hulp aan het gezin? Hoe en in welke mate betrek je kinderen bij hulp? Hoe reflecteer je op de inhoud van hulp die is ingezet en wat is de meerwaarde daarvan? Per 1 maart 2022 is het Expertisecentrum GMCP, samen met C4Youth, de Kenniswerkplaats Jeugd Friesland, Windesheim lectoraat Jeugd en ExPex Friesland een implementatieproject gestart waarin we samen met jongeren, ouders, relevante organisaties uit de praktijk, HBO/WO opleidingen en beleidsmakers op zoek gaan naar antwoorden op deze vragen. Er zijn twee praktische workshops ontwikkeld. Het project is eind 2023 afgerond. Betrokkenen vanuit het Expertisecentrum Gezinnen met meervoudige en complexe problemen: Loraine Visscher, Danielle Jansen, Arjen van Assen en Jana Knot-Dickscheit.

In vervolg op het onderzoek van het consortium gezinnen met zware opvoedproblemen (ZOP) en meervoudige en complexe problemen (GMCP) zijn we op 1 december 2022 met een nieuw ZonMw project gestart. Door middel van dit onderzoek willen we zicht krijgen op: 1) verschillen tussen jongens en meisjes in aangeboden zorg en effectiviteit daarvan; en 2) de mate waarin professionals in hun werk sensitief zijn ten aanzien van specifieke behoeften, problemen en risico's van jongens en meisjes en van LHBTQIA+ jongeren. Dit doen we omdat verschillen in genderidentiteit of seksuele oriëntatie van jongeren onderbelicht zijn in onderzoek en praktijk, terwijl LHBTQIA+ jongeren oververtegenwoordigd zijn in de jeugdhulp. De data die zijn verzameld door het consortium ZOP & GMCP zullen binnen dit onderzoek worden benut. Daarnaast zullen aanvullende interviews afgenomen worden met hulpverleners werkzaam in interventies gericht op ZOP en GMCP over de ondersteuningsbehoeften van LHBTQIA+-jongeren. De resultaten van het onderzoek worden verwerkt in Webinars, kennisclips en een handreiking voor professionals. Het project is een samenwerking tussen het Expertisecentrum GMCP, de afdelingen Huisartsgeneeskunde en Gezondheidswetenschappen van het UMCG, de Kenniswerkplaats Jeugd Friesland en ExPex Friesland. Betrokkenen vanuit het Expertisecentrum Gezinnen met meervoudige en complexe problemen: Loraine Visscher, Danielle Jansen en Arjen van Assen.

Loraine Visscher is betrokken bij een ZonMw project dat wordt geleid door TNO en zich richt op het voorkomen van de opeenstapeling van problemen van gezinnen met meervoudige en complexe problemen (GMCP) en het voorkomen van terugval door te investeren in duurzame veerkracht en beschermende factoren in GMCP. Om dit te realiseren zal worden geprobeerd om met een systeem-dynamische methode het complexe samenspel tussen deze gunstige factoren (in de tijd) te begrijpen en te ontrafelen. In het project werken gezinnen, professionals en beleidsmakers samen. De ervaringen van deze betrokkenen worden verzameld en gecombineerd met kennis uit kwantitatieve gegevens en literatuur. De verzamelde informatie wordt gebruikt om een veerkrachtmodel te ontwikkelen en aanknopingspunten te vinden voor preventie, veerkracht en empowerment van GMCP. Vervolgens worden in Resilience Action Labs gezamenlijk tools ontwikkeld, in aanvulling op bestaande interventies, om de veerkracht van GMCP te versterken. Deze tools zullen vervolgens worden geëvalueerd in kleine praktijkpilots (periode: 1 februari 2023 - 1 februari 2026).

In de afgelopen periode hebben we ons tevens gericht op maken van langjarige afspraken rondom onderzoek met verschillende praktijk-instellingen en gezamenlijke onderzoeklijnen ontwikkeld: onder andere met Leger des Heils, Molendrift, Yorneo, Ambiq. Betrokkenen vanuit het Expertisecentrum Gezinnen met meervoudige en complexe problemen: Jana Knot-Dickscheit, Loraine Visscher en Arjen van Assen.

2.2 Onderwijs

We hebben heel veel activiteiten ontplooid op het gebied van onderwijs. Het onderwijs omvatte het verzorgen van scholingen en Webinars voor verschillende doelgroepen en kennisverspreiding voor een breed publiek, maar ook internationaal onderwijs. We geven hier enkele voorbeelden:

2.2.1 Scholing

De Jong, Y. & **Knot-Dickscheit, J.** (2023, februari). Verklarende Analyse (Explanatory Analysis). 02-02-2023, Nederland, Groningen, UMCG, Stuurgroepvergadering (Steering Committee Meeting) C4Youth.

Knot-Dickscheit, J.: Lectureship ZHAW Zürich 24th of February 2023: «CAS Sozialpädagogische Familienbegleitung». 'Sozialpädagogische Hilfen für Familien mit multiplen und chronischen Problemen'. Tim Tausendfreund & Jana Knot-Dickscheit. (Online)

Knot-Dickscheit, J. (2023, maart). 'Gezinnen met meervoudige en complexe problemen Actuele inzichten en handelingsadviezen'. Landelijke Scholingsdag Gedragswetenschappers Raad voor de Kinderbescherming, 13-03-2023, Nederland. (Online)

Visscher, L.: Workshop: Samenwerken met jeugdigen in de hulp aan gezinnen (7 september en 9 oktober 2023).

Visscher, L., & Heijs, N. (2023). Samenwerken met het sociaal netwerk van gezinnen met meervoudige en complexe problemen. Webinar georganiseerd door Augeo, november 2023.

2.2.2 Webinars

We zijn trots op onze reeks aan Webinars die we in samenwerking met de Kenniswerkplaats Jeugd Friesland ook in 2023 weer hebben georganiseerd. De Webinars zijn gratis toegankelijk voor een brede doelgroep van hulpverleners, onderzoekers, beleidsmakers en politici. De Webinars worden zeer goed ontvangen en goed bezocht. Voor de Webinars nodigen we sprekers uit die de nieuwste onderzoeksinzichten kunnen vertalen voor een breed publiek en die deze omzetten in concrete handelingsadviezen. De Webinars worden voor iedereen toegankelijk ter beschikking gesteld op de website van het Expertisecentrum Gezinnen met meervoudige en complexe problemen: <https://www.rug.nl/gmw/expertisecentrum-gmcp/onderwijs-onderzoek/webinars>

Visscher, L. & Heijs, N.: Webinar 'Integraal werken bij gezinnen met meervoudige en complexe problemen'. - 15 februari 2023

Blommert, L.: Webinar 'Seksuele gezondheid van kinderen in gezinnen met meervoudige en complexe problematiek' - 12 april 2023

Steketee, M.: Webinar 'Hoe kunnen we kinderen effectief beschermen?' - 12 juni 2023

Stellaard, S.: Webinar 'Boemerangbeleid: paradoxale denk- en handelingspatronen leren (h)erkennen en doorbreken' - 2 oktober 2023

2.2.3 Masteronderwijs RUG

De onder 2.2 genoemde samenwerking met diverse praktijkinstellingen betekent ook dat we met deze instellingen afspraken hebben gemaakt over stage- en thesisplaatsen voor onze studenten.

2.2.4 Internationaal onderwijs

Tim Tausendfreund & **Jana Knot-Dickscheit** (2023): «CAS Sozialpädagogische Familienbegleitung». ‘Sozialpädagogische Hilfen für Familien mit multiplen und chronischen Problemen’. ZHAW Zürich, 24th of February (Online)

2.2.5 Ontwikkelde producten

Reflectietool: *‘Werkzame elementen in de hulp aan gezinnen met zware opvoedproblemen en gezinnen met meervoudige en complexe problemen’*.

Workshop: *‘Samenwerken met jeugdigen in de hulp aan gezinnen met meervoudige en complexe problemen’* (SKJ geaccrediteerd).

Workshop: *‘Samenwerken met het sociaal netwerk van gezinnen met meervoudige en complexe problemen’* (SKJ geaccrediteerd).

Factsheet: *‘Betrekken van kinderen en jongeren bij hulp aan gezinnen met meervoudige en complexe problemen’*.

Factsheet: *‘Wat vinden ouders belangrijk als het gaat om het betrekken van kinderen en jongeren bij de hulp aan gezinnen met meervoudige en complexe problemen?’*

Factsheet: *‘Wat vinden ouders belangrijk als het gaat om het samenwerken met het sociaal netwerk van gezinnen met meervoudige en complexe problemen?’*

Factsheet: *‘Wat vinden jongeren belangrijk als het gaat om het samenwerken met het sociaal netwerk van gezinnen met meervoudige en complexe problemen?’*

Kennisclip: *‘Het aangaan van een goede samenwerkingsrelatie met jeugdigen’*.

Kennisclip: *‘Het maken van een analyse, plan en evaluatie samen met jeugdigen’*.

Kennisclip: *‘Het maken van een goede start met de samenwerking met het sociaal netwerk van gezinnen’*.

Kennisclip: *‘Het onderhouden van een goede samenwerking met het sociaal netwerk van gezinnen’*.

2.3 Advisering

Het Expertisecentrum Gezinnen met meervoudige en complexe problemen wordt geconsulteerd door verschillende partijen over vraagstukken als beleid rondom gezinnen met meervoudige en complexe problemen vanuit gemeenten, maar ook over het inrichten en monitoren van zorg. Hierbij een overzicht van ons advieswerk.

2.3.1 Overzicht advieswerk

Knot-Dickscheit, J.: Samenwerkingspartner van het Jeugd Expertise Netwerk Noord-Nederland (JENN) in het kader van de Verklarende Analyse. (sinds 2021)

Knot-Dickscheit, J.: Projectadviseur Kenniswerkplaats Jeugd Friesland. (sinds 2020)

Knot-Dickscheit, J.: Lid coördinatieteam Kenniswerkplaats C4Youth. (sinds 2019)

Jansen, D.E.M.C.: Lid Regiegroep Regiovisie Regio Groningen.

Visscher, L.: Lid ZonMw begeleidingscommissie van een onderzoek naar de verbinding tussen volwassen-GGZ en Jeugdhulp.

Visscher, L.: Lid projectgroep onderzoek naar veerkracht binnen gezinnen met meervoudige en complexe problemen. Subsidieverstrekker: ZonMw. Hoofdaanvrager: TNO. Looptijd 2023 – 2026

Van Assen, A.: Adviseringsgesprekken Wolfert in Context opzet monitoringsonderzoek.

Van Assen, A.: Adviseringsgesprekken Leger des Heils opzet monitoringsonderzoek.

Van Assen, A.: Adviseringsgesprekken Mereo opzet monitoringsonderzoek.

Van Assen, A.: Adviseringsgesprek JH Friesland monitoring kwaliteit.

Van Assen, A.: Adviserings- en onderzoeksgesprekken Ambiq.

Van Assen, A.: Methodologische advisering diverse onderzoeksprojecten. (o.a. onderzoek naar veranderingsdynamiek (Rineke Bossenbroek), KINGS (Lysbert Zeinstra).

2.4 Netwerk

We hebben veel tijd geïnvesteerd in versteviging en uitbreiding van ons netwerk. De mensen van het Expertisecentrum Gezinnen met meervoudige en complexe problemen zijn onderdeel van verschillende regionale, nationale en internationale netwerken. We hebben actief de samenwerking opgezocht met het Jeugd Expertisenetwerk Noord Nederland (JENN) en werken met hen en andere partners aan implementatie en onderzoek naar de Verklarende Analyse. Tevens maken we als adviseurs dan wel als lid van het coördinatieteam deel uit van de Kenniswerkplaats Jeugd Friesland en C4Youth. Op onderzoeksgebied hebben we

onderzoeksprojecten met bijvoorbeeld Radboud Universiteit Nijmegen, Erasmus Universiteit Rotterdam en verschillende praktijkinstellingen. Tevens zijn we gelieerd aan de Beweging van o. We maken ook deel uit van het landelijke Netwerk Integraal Werken en het Internationale Netwerk Gezinnen met meervoudige en complexe problemen.

Het Expertisecentrum Gezinnen met meervoudige en complexe problemen heeft vanaf het begin samengewerkt met basiseenheden/afdelingen binnen (Sociologie) en buiten (Eerstelijns geneeskunde en Langdurige zorg; gezondheidswetenschappen) de faculteit GMW.

2.5 Andere activiteiten

Veel aandacht trekken we met onze Nieuwsbrief Expertisecentrum Gezinnen met meervoudige en complexe problemen die om de twee maanden verschijnt op LinkedIn en Facebook en ook via onze mailinglijst wordt verspreid.

3 Vooruitblik

Sinds de oprichting van het Expertisecentrum Gezinnen met meervoudige en complexe problemen hebben we, zoals uit de voorgaande pagina's blijkt, talrijke activiteiten ontwikkeld op het gebied van onze vier pijlers: onderzoek, onderwijs, advisering en netwerk. Voor de komende periode en jaren zal het erom gaan het niveau te handhaven en daar waar mogelijk verder uit te bouwen.

3.1 Onderzoek

Op het gebied van onderzoek zijn wij onderdeel van verschillende onderzoeksconsortia en voeren wij op dit moment diverse onderzoeken (mede) uit. Doel is het deze onderzoeken succesvol af te ronden en hierover te publiceren. Tevens zullen we nieuwe subsidieaanvragen indienen. Ook willen we onze onderzoeklijnen samen met praktijkinstellingen verder uitbouwen en onderzoekssubsidies aanvragen. Jana Knot-Dickscheit is lid van de redactie van het diamond open acces tijdschrift Jeugd in Ontwikkeling en werkt de komende maanden samen met Leonieke Boendermaker (HvA, UVA) aan een themanummer van dit tijdschrift over gezinnen met meervoudige en complexe problemen. Verschillende collega's van het Expertisecentrum Gezinnen met meervoudige en complexe problemen zullen met een publicatie bijdragen aan het themanummer. Verder hebben we voor de komende periode verschillende presentaties op (inter)nationale congressen gepland.

3.2 Onderwijs

In een van de eerder in dit rapport beschreven onderzoeksprojecten is een workshop voor professionals ontwikkeld om hen te trainen in het werken met het netwerk van gezinnen met meervoudige en complexe problemen. We willen deze workshops in samenwerking met onze partners in de toekomst als een vast scholingsaanbod aanbieden vanuit het Expertisecentrum Gezinnen met meervoudige en complexe problemen. We zijn aan het verkennen op welke manier dit het beste kan. Op lange termijn willen we onder meer met onze collega's van de Hogeschool Windesheim en het Landelijke Netwerk Integrale Zorg verkennen in hoeverre we een breder scholingsaanbod kunnen ontwikkelen voor post-HBO en post Master professionals op het gebied van gezinnen met meervoudige en complexe problemen. Dit is een meerjarenproject.

3.3 Advisering

Onze activiteiten m.b.t. de pijler advisering zijn op dit moment vooral vraaggericht. We willen onder meer samen met het Landelijk Netwerk Integrale Zorg verkennen, in hoeverre we hier een nog meer proactieve houding in kunnen aannemen. In 2024 zullen we actief deelnemen aan overleggen over de hoogspecialistische zorg, over de hervormingsagenda en zitting nemen in de Klankbord en Adviesgroep Regio Groningen. Tevens blijven we ons inspannen voor de Kenniswerkplaatsen C4Youth en Jeugd Friesland. Zo zijn voor 2024 voor beide werkplaatsen al vervolgprojecten gepland en worden deze gefinancierd door ZonMw.

3.4 Netwerk

We zijn continu bezig met het uitbreiden van ons netwerk. Dit gebeurt mede door de verschillende onderzoeks- en onderwijsprojecten waarbij het Expertisecentrum Gezinnen met meervoudige en complexe problemen betrokken is. Voor de komende periode willen we nog meer investeren in: onze internationale netwerkcontacten en onze samenwerking met andere faculteiten en afdelingen binnen de RUG. We hebben in 2024 verdiepende gesprekken gepland met Ruimtelijke wetenschappen en zijn betrokken bij een subsidieaanvraag met o.a. Economische Wetenschappen. Ook willen we blijven investeren in langdurige samenwerkingsovereenkomsten met praktijkinstellingen.

Het team van het Expertisecentrum Gezinnen met meervoudige en complexe problemen:

Jana Knot-Dickscheit

Danielle Jansen

Carolien Lunenburg

Lorraine Visscher

Arjen van Assen

Lysbert Zeinstra

Nynke Blokland

Hans Knot

Emma Bos

Onne Raspe